



## AYRILIK

Sol yanımı acıtan  
Yürek yakan  
Hani yolda görsem  
Selam vermem dediğin  
Hiç yoksunu bir zaman ..  
Ziyan olan kim?  
Ve neden  
Yüz karası bunca yalan

Ayrılık  
Feryat figân  
Ve bu yaşımдан  
Geriyen kalan  
Bir tatlı huzur  
Almaya geldim  
Kalamıştan...

**Alper ÖZSAKINÇ**

## YÜRÜ FANI DÜNYA SANA

Yürü fani dünya sana,  
Gelende gülmüş var mıdır?  
Bencileyin gözü yaşlı,  
Ağlayı kalmış var mıdır?

Söylerim bilmezem sözüüm,  
Yürürüm görmezem özüüm,  
Bir oldu gecem gündüzüm,  
Hiç böyle olmuş var mıdır?

Benim baştan yüreğim baş,  
Göz yumuldu, çekildi kaş,  
Bencileyin gülmedik baş,  
Cihana gelmiş var mıdır?

Döğdüm başım taşlar ile,  
Kan akattım yaşlar ile.  
Yarenler kardeşler ile,  
Candan ayrılmış var mıdır?

Ahr halkla helallaşıp,  
Her biriyle esenleşip,  
Bencileyin aklı şaşıp,  
Ağlayı kalmış var mıdır?

Bunca zamanlar bilişip,  
Ahr dönüp ayrılışip,  
Böyle bir dertlere düşüp,  
Odlara yanmış var mıdır?

Kanda yürüsem inlerim,  
Hiç sesin gelmez dinlerim.  
Gelesin diye gözlerim,  
Gidende gelmiş var mıdır?

Bu söyledığım sözleri,  
Dertliler için söylerim.  
Acep bu benim sözümünden,  
Haberim almış var mıdır?

A dostlar esenleşelim,  
Tuz ekmek helalleşelim  
Ta ölünce ağlaşalım,  
Ağlayıp gülmüş var mıdır?

Ağlayıp bulmadım çare,  
Çok yalvardum Peygambere.  
Yunus gibi yüzü kare,  
Cihana gelmiş var mıdır?

**Yunus Emre**

## KELİME

sen ve ben güzelim  
bir sözcüğün farklı anlamları  
99'dan sonra sen benim için  
az yüzüstü değilim de  
yüz bulamıyorum işte

sen ve ben güzelim  
iki anlamımız kökteş bir sözcüğün  
bir adı karşılıyorsun sen akşamları  
ben şafakla eylem yönünü işin

sen ve ben güzelim  
-sır kalsın aramızda apaçık ilişkimiz-  
sen bakınca ben görüyorum ya  
yürürüyorum ben adım atsan  
örtüyorsun perdelerini  
ben karanlığın  
açıyorsun  
gün ışığıymıdır odana dolan  
sen lügatlerdeki o sözcük  
anlamın oluyorum senin

örneğin sen denizken  
denizin mavisiyim

sen kader/im  
kaza/n benim

/sokak lambasıyım ben  
uzun kış gecelerinde  
kar yağıyor buram buram/  
işte sen bu şiirsin

...  
sen elif/sin  
omzunda testi  
ben gölgenim

**Hüseyin Avni Cengiz**

## FİRKAT

Gurbetliğim, "Bezm-i Elest"te ayrı düşüğüm yardandır.  
Ah-u zarım bu devre nasıl geldiğimin firkaatindendir.  
Çeşm-i niğâhının eşliğinde bir kez rastladığının hayali  
Lütfunun meftunuyşam umutlarımı kesmediğindendir.

**Erenşah YALÇINKAYA**

## Ne Fayda

Üryan gelen üryan gider dünyadan  
İpekten mıntanın olsa ne fayda  
Kefenin cebi yok bu gayret niye  
Altın gümüş tahtın olsa ne fayda

Tükenir demeden yersin içersin  
Tasaya kapılmaz güler geçersin  
Tarla senin değil eker biçersin  
Dolu dolu aşın olsa ne fayda

Doğduğun gün döner ömür sayacı  
Yaprak döker tek tek hayat ağacı  
Sona yaklaştıkça duyarsın sancı  
Yüze kadar yaşın olsa ne fayda

Doldurdun heybeni günah suç ile  
Her günün pişmanlık her günün hile  
Ayeti hadisi duymadın bile  
Dilden düşmez adın olsa ne fayda

Kış da gelir kar da yağar başına  
Haram katma ekmeğine aşına  
Ecel gelir bakmaz gözün yaşına  
Azrail yoldaşın olsa ne fayda

Boranoğlu sözü eksik söylersen  
Yalana yanlışa meyil eylersen  
Haktan gayrisından medet beklersen  
Arşa değen başın olsa ne fayda

**Turan BORANOĞLU**

## Sen Doluyorsun

Her sabah uyandığımda,  
İçime sen doluyorsun.  
Gözlerimi açtığımda  
Gönlüme sen doluyorsun.

Her anım senle geçiyor,  
Gözüm, tek seni görüyor  
Dilim, hep seni söylüyor,  
Kalbime sen doluyorsun.

Her an seni yaşıyorum,  
Hep kalbimde taşıyorum,  
Senin için ölüyorum,  
Ruhuma sen doluyorsun.

Gözlerini alma benden,  
Beni sensiz koyma benden,  
Canım uzaklaşır tenden,  
Kanıma sen doluyorsun.

Bak Yozcu divane olmuş,  
Uğruna pervane olmuş,  
Susuz çiçek gibi olmuş,  
Canıma sen doluyorsun.

**Hakan YOZCU**

## NEYLESİN

Gönül gözü görmeyene;  
Söyler misin göz neylesin;  
Ta yürekten sevmeyene;  
Dil neylesin, söz neylesin.

Sevdiğine bakmaz isen;  
Duygu ile akmaz isen;  
Ateş olup yakmaz isen;  
Har neylesin, köz neylesin.

Gülümsemem bile bir ok;  
Azap gani, vicdan hiç yok;  
Lütfun bümüş, cevrin pek çok;  
Yokuş yola düz neylesin.

Bunca eza sevgiliye;  
Çektirirsin söyle niye;  
Ağustos'ta zemheriye;  
Yaz neylesin güz neylesin.

Evvel bile, ahir bile;  
Seven kalpte olmaz hile;  
Bülbül inler her gün güle;  
Hiç gülmeyen yüz neylesin.

**Osman Bölükbaşı Dara**

## GURBET

Gurbet o kadar acı  
Ki ne varsa içimde  
Hepsi bana yabancı,  
Hepsi başka biçimde.

Eriyorum gitgide;  
Elveda her ümide.  
Gurbet benliğimi de  
Bitirmiş bir içimde.

Ne arzum, ne emelim...  
Yaralanmış bir elim  
Ben gurbette değilim,  
Gurbet benim içimde.

**Kemalettin KAMU**

## HERHANGİ BİR ŞARKI

Yine hangi yönden eseceksin isimsiz bir rüzgar gibi  
Yarasını kanattığın bu yüreğin yamacına usulca  
Ben kaderime sevinmeye niyet ederken  
Sen gözlerini de getir yanıma  
Ve seni hatırlatan her ne varsa  
Onları da serpiştir bu gece yollarıma.

Yine hangi denize akacaksın bir nehir gibi  
Ve senin o kokun hangi diyardan hangi diyara sürükleyecek beni  
Rüzgarlara aslı nazlı bir tüyüm ben nefesinin önünde  
Kaşlarının kıvrımına yazmışsın kaderimi  
Bense güftesi olmayan herhangi bir nağmenin  
Şarkı sözleri.

**Mehmet EKİCİ**

## Bugün Çanakale'de

Uyan ey ülkem!  
Uyan ey milletim!  
Bugün Çanakale'de toplanma günüdür.  
17 Mart 18 marta döndüğünde  
Gün şafağa vurduğunda,  
Genç yaşlı, kadın kız demeden  
Bebelerini sırta sarıp, yola revan analarla  
Yükü dünyadan ağır, gıcırdayan kağnılarla  
Bugün Çanakale'de toplanma günüdür.

Türküm, Kürdüm, Çerkezim demeden  
Allah için, vatan için, şahadete koşanlarla  
Yaşına bakmadan boyundan büyük olanlarla  
Bugün Çanakale'de toplanma günüdür.

Bin bir çephe de şerbetin içenlerle  
Gaybtan gelen, yeşil sarıklı erenlerle  
Şehit olmak için çarpışan gazilerle  
Bugün Çanakale'de toplanma günüdür.

Toplanın hadi Ahmetler, Mehmetler, Fatmalar  
Önümüz de, kitaplara sığmayan komutanlar  
Toplanın, 18 mart'ta destan yazacaklar.  
Bugün Çanakale de toplanma günüdür.  
Toplanın ey insanlar HİLAL altında  
Toplanın ey millet AYYILDIZ altında  
Benim düşmanım dan büyük milletim var.

**Mustafa PARLAK**

## İSTİKLAL MARŞI'NDAN

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.  
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!  
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.  
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbin afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,  
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.  
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,  
'Medeniyet!' dediğin tek dişi kalmış canavar?

**Mehmet Akif ERSOY**



## Dağ Rüzgarı

Kaderde senden ayrı düşmek de varmış  
Doğrusu bunu hiç düşünmemiştim...  
Seni tanımadan  
Hele seni böyle deli divane sevmeden  
Yalnızlık güzeldir diyordum  
Al başını, kaç bu şehirden  
Ufukta bir çizgi gibi gördüğün dağlara  
Rüzgarın iyot kokularını taşıdığı denizlere git  
Git gidebildiğin yere git diyordum  
Oysa ki, senden kaçılmazmış  
Yokluğuna birgün bile dayanılmazmış.  
Bilmiyordum...

Yine de dayanmağa çalışıyorum işte  
Bir kır çiçeği koparıyorum gözlerine benzeyen  
Geçen bulutlara sesleniyorum ellerin diye  
Rüzgar güzel bir koku getirmişse  
Saçlarını okşayıp gelmiş tir diyerek avunuyorum  
Yaşamak seninle bir başka zamanı  
Bir başka zamanda seni yaşamak  
Her şeyden önce sen  
Elbette sen  
Mutlaka sen  
İster uzaklarda ol  
İster yanıbaşında dur  
Sen ol yeter ki bu zaman içinde  
Ben olmasam da olur  
Seni bir yumağa sarıyorum yıllardır  
Bıtmıyorsun  
Çaresizliğim gün gibi aşikar  
Su olup çeşmelerden akan güzelliğin  
İnceliğin ışık ışık yüzüme vuran  
Sen güneş kadar sıcak  
Tabiat kadar gerçek  
Sen bahçelerde çiçekler açtıran  
Sudan, havadan, güneşten yüce varlık  
Sen, o tek sevgi içimde  
Sen görebildiğim tek aydınlık

Bir nefes de benim için al  
Havasızlıktan öldürme beni  
Bulutlara, yıldızlara benim için de bak  
Susadım diyorsam  
Bir yudum su içmelisin  
Ben yorulduysam sen uyumalısın  
Ellerim sevmek istiyor  
Saçların okşanmak istiyor  
Dudakların öpülmek istiyor  
Anlamalısın.

Ağaçların yeşili kalmadı  
Gökyüzünün mavisi yok  
Bu dağlar o dağlar değil  
Rüzgarında kekik kokusu yok  
Kim bu çaresiz adam  
Bu kan çanağı gözler kimin  
Kaç geçedir uykusu yok  
Gündüzü yok  
Gecesi yok  
Yok  
Yok  
Anladım  
Sensiz yaşamaz bu dünyada  
İmkânı yok.

## Ümit Yaşar OĞUZCAN

### ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Çanakkale içinde vurdular beni  
Ölmeden mezara koydular beni  
Of gençliğime eyvah  
Çanakkale içinde aynalı çarşı  
Ana ben gidiyom düşmana karşı  
Of gençliğim eyvah  
Çanakkale içinde bir uzun selvi  
Kimimiz nişanlı kimimiz evli  
Of gençliğim eyvah  
Çanakkale üstünü duman bürüdü  
On üçüncü firka harbe yürüdü  
Of gençliğim eyvah  
Çanakkale içinde toplar kuruldu  
Vay bizim uşaklar orda vuruldu  
Of gençliğim eyvah  
Çanakkale içinde bir dolu testi  
Analar babalar umudu kesti  
Of gençliğim eyvah

## BİR BAYRAK RÜZGAR BEKLİYOR

Şehitler tepesi boş değil,  
Biri var bekliyor.  
Ve bir göğüs, nefes almak için;  
Rüzgar bekliyor.  
Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye;  
Yattığı toprak belli,  
Tuttuğu bayrak belli,  
Kim demiş meçhul asker diye?  
Destanını yapmış, kasidede kanmış.  
Bir el ki; ahretten uzanmış,  
Edelele gelip birer birer öpsün diye fâniler!  
Öpelim temizse dudaklarımız,  
Fakat basmasın toprağa temiz değilse ayaklarımız.  
Rüzgarını kesmesin gövdeler  
Sesinden yüksek çıkmasın nutuklar, kasideler.  
Geri gitsin alkışlar geri,  
Geri gitsin ellerin yapma çiçekleri!  
Ona oğullardan, analardan dilekler yeter,  
Yazın sarı, kışın beyaz çiçekler yeter!  
Söyledi söyleyenler demin,  
Gel süngülü yiğit alkışlasınlar  
Şimdi sen söyle, söz senin.  
Şehitler tepesi boş değil,  
Toprağını kahramanlar bekliyor!  
Ve bir bayrak dalgalanmak için;  
Rüzgar bekliyor!  
Destanı öksüz, sükutu derin meçhul askerinin;  
Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye  
Yattığı toprak belli,  
Tuttuğu bayrak belli,  
Kim demiş meçhul asker diye? ...

## Arif Nihat ASYA

## Birazdan Gün Doğacak

Nuri Pakdil'e

Beton duvarlar arasında bir çiçek açtı  
Siz kahramanınızın çelik dişliler arasında direnen insanlığın  
Saçlarınız ızdır parçalarında bir tutam başak  
Elleriniz kök salmış ağacıdır zamana  
O inanmışlar çağının.

Zaman akar yer direnir gökyüzü kanat gerer  
Siz ölümsüz çiçeği taşırsınız göğsünüzde  
Karanlığın ormanında iman güneşidir gözünüz  
Soluğunuz umutsuz ceylanların gözyaşına sünger.

Gün doğar rüzgar eser bulut dolanır  
Rahmet şarkısı söyler yağmurlar  
Alınınız en soylu isyandır demir külçelere  
Gürültü susar ses donar sevgi tohumu patlar  
Sessiz bir bombadır konuşur derinlerde.

Ey bizim sabır yüklü toprağımızın kutsal ağacı  
Sen bize hayatsın umutsun mezarlar kadar derin  
Bizi tutan bir şey varsa dilrilen o sensin  
Üzerinde uyuduğumuz yavru kuşların tüy renkli sıcaklığı.  
Ey damarlarımızda donan buz yüzlü heykeller beldesinden  
Yıkıntılar sonrası sığındığımız şefkat anası  
Ey dağları yerinden oynatan ses ey mermeri toz eden rüzgar  
Ey alemi donatan ışık toprağa can veren el.

Gün olur toprak uyanır ağaç uyanır böcekler  
Sarı bozkır titrer çıplak ağaçlar yeşerir gök yıkanır kirlili  
dumanlardan  
Su coşar deniz kabarrı canlanın ölü şehirler

Yemyeşil bir rüzgar eser yıldızlar arasından.  
Şimdi siz taşıyorsunuz müjdenin kurşun yükünü  
Çatlayacak yalanın çelik kabuğu  
Sizin bahçenizde büyüyecek imanın güneş yüzlü çocuğu.

## Erdem BAYAZIT (Güzlek, 1966)

### SİMURG'UN HİKAYESİ

Farsça olan **Hümâ** kelimesi devlet kusu, saadet ve kutluluk anlamlarına gelir. Arapçası "Bulah" dir. Bazı Türk lehçelerinde Kumay, Umay şeklinde kullanılan **Hümâ**, Farsçada **Hümâ** ve **Hümây**, Anadolu Türkçesinde ise **Hümâ** ya da **Hümâ** biçiminde kullanılır. Devlet kusu, cennet kusu, talih kusu adlarıyla bilinen **Hümâ'nın** özellikleri, yaşadığı yer ve **Hümâ** ile ilgili inançlar çeşitlilik göstermektedir. Bazı ortak özellikleri dolayısıyla **Anka**, **Simurg**, **Garuda**, **Kaknuş** ve **Phoenix** gibi diğer efsanevi kuşlarla karıştırılan **Hümâ'nın** sürekli karlarla örtülü bir ülkede, Çin Cezayiri'nde, Hint Okyanusu adalarında, Kaf Dağı'nda, Hindistan'da, Dest-i Kıpçak'ta, Bahri Muhtide, Hita-Hoten bölgesinde yaşadığı yolunda çeşitli rivayetler bulunmaktadır.

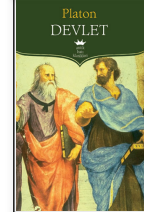
**Hümâ**'ya devlet kusu denilmesi ile hümâyün kelimesinin hükümdar, padişah anlamlarını kazanması **Hümâ'nın** gölgesi ilgili inançlardan kaynaklanır. Halk inançlarına göre eskiden bir hükümdar ölünce halk bir meydanda toplanır, **Hümâ** kimin başına konarsa o kişi hükümdar seçilir. **Hümâ** kuşunun uçarken üzerinden geçtiği ya da gölgesinin düştüğü kişinin taç giyeceğine ya da yüksek bir makama ulaşacağına inanılmasının nedeni de budur. Günümüzde kullanılan talih kusu, devlet kusu deyimleriyle, insanın başına ya da üstüne kuş pislemesinin hayra yorumlanması **Hümâ'nın** zenginlik ve mutluluk getircisi olması inancıyla ilgilidir.



Fotoğraf: Sarıhan ve Harvaci Dergisi Bülteni

- Antik Yunan'ın ünlü düşünürü Platon'dan günümüze kadar ulaşan ölümsüz bir eseridir Devlet.
- Platon, bu eserde adaletin, doğruluğun, erdem, ahlaksızlığın ve "doğru yönetimin doğasını inceler.
- Bilindiği gibi Socrates'in öğrencisi olan Platon, Socrates'in eşit-sizlikçi düşüncelerini işleyip genişletmiştir. İlk ipuçlarını Socrates'in verdiği "bilgelerin yönetimi" düşüncesini temellendirerek canlandırmış ve siyasi düşünce tarihinin ilk yönetim sınıflandırmalarından birini yapmıştır. Platon'un üzerinde, hocası Socrates'in etkisi o kadar belirgindir ki *Devlette*, kendi namıyla değil Socrates ismiyle konuşur.
- Çağdaşları Glaucon ve Adimantus'un, adaletin üstünlüğünün şimdiye kadar hiç kimse tarafından tatmin edici bir biçimde savunulmadığını, bu savunmayı kendisinin dilinden dinlemek istediklerini söylemeleri üzerine Platon, ya da *Devlette* kullandığı adıyla Socrates, adaletin ve adaletsizliğin doğasını sorgulamaya başlar. Adil insanın mı, yoksa adaletsiz insanın mı daha mutlu olduğunu görebilmek için öncelikli olarak adil devletin

### KİTAP OKUMA NOTLARI



#### DEVLET

#### Platon

Eflatun (d. M.Ö. 427 - ö. M.Ö. 347) Antik Yunan filozofu. Hayatını geçirdiği Atina'daki ünlü akademiyi kurdu. Asıl adı Aristokles'di. Geniş omuzları ve atletik yapısından, Yunanca Platon (geniş göğüs) lakabı ile anıldı ve tanındı. Yirmi yaşından itibaren ölümüne kadar yaşamdan ayrılmadığı Socrates'in öğrencisi ve Aristoteles'in hocası olmuştur. Atina'da Akademi'nin kurucusudur. Eflatun, batı felsefesinin ilk ve en önemli filozofudur.

- kurulması ve adaletin bu yapı içerisinde gözlemlenmesi gerektiğini düşünerek "ideal devlet"i inşa etmeye girişir.
- İdeal devletin kuruluşunu Platon'un dilinden okumak gerçekten heyecan vericidir. Çünkü sadece değerler kuramına değil, bunun yanı sıra varlık ve bilgi kuramına ilişkin görüşlerini de sunar Platon. Akıcı bir üslupla ilerleyen bu düşünce silsilesi içinde sansürden, öjenizme, ortak mülkiyetten anarşizme ya da seçkinlerin yönetimine kadar, bugün hâlâ karşısında ya da yanında tavır aldığımız birçok olgunun öncüllerini görürüz.
- Anlaşılan o ki Devlet, daima okunacak, en azından insanlar ideal devletin nasıl olacağı konusunu düşünmeye devam ettiği müddetçe.

[Neval AKBIYIK]

**ATALAR SÖZÜ** Çönülsüz yenen aş, ya karın ağıtır, ya baş.

**Bezm-i elest** Farsça'da "sohbet meclisi" anlamına gelen **bezm** kelimesiyle Arapça'da "ben değil miyim" mânâsında çekimli bir fiil olan **elestüden** oluşan **bezm-i elest** terkihi, "Ben sizin rabbiniz değil miyim" hitabının yapıldığı ve ruhların da "evet" diye cevap verdikleri meclis anlamını ifade eder.

### LUGATÇE

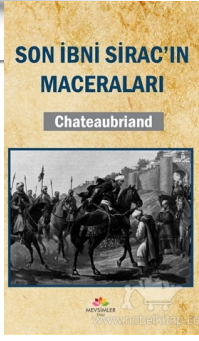
## HİKÂYESİ

F.R. CHATEAUBRAND

**Son İbni Sırac'ın Maceraları** yazılı aşığı yukarı yirmi yıl oldu. (İlk Baskı 1946) İsanyolları anlatış tarzım, bu eserin imparatorluk idaresi altında basılmayışının sebebi yeter derecede izah eder. İspanyolların Bonaparte'a karşı koyuşu, Avrupa'nın en yiğit erlerini yemmiş olan bu fatihe silahsız bir milletin mukavemeti, o devirde, büyük ve asil fedakârlıklardan duyulan kâlpri heyecanlandırdı. Saragoşa Harabeleri hâlâ tütüyordu; onun için mazlumların lehine üstü kapalı bir alaka saymakta haklı olacağı bu medihlere sansür müsaade etmezdi.

Avrupa'nın eski âdetlerinin tasviri, geçmiş bir devrin zaferlerinin yâdı ve en şanlı hükümdarlarımızdan birinin sarayına ait hatıralar, esasen eski krallıktan ve atalarımızın dininden bunca defa bahsetmeye müsaade ettiği için pişman olmağa başlayan sansürün pek hoşuna gitmezdi. Durmadan andığım bu ölümler, hayatta olanları lüzumundan fazla hatıra getiriyordu.

Bu hikâyenin, vatandan uzak kalmanın ıstıraplarını duymuş ve içinden vatanına tamamen bağlı olan bir insanın eseri olduğu kolayca anlaşılır. (ÖNSÖZ)



Son Gırnata hükümdarı Abdullah, atalarının ülkesini terk etmeğe mecbur olduğu zaman Padul dağının tepesinde durakladı. Bu yüksek yerden deniz görünüyordu. Bahtsız hükümdar Afrika'ya gitmek üzere ipte o denizden gemiyi binecekti. Bu tepeden Gırnata, Vega ve kenarında Ferdinand ile Isabella'nın çadırlarının yükseldiği Genil Nehri de fark ediliyordu. Bu güzel memleketi ve hâlâ şurada burada Müslümanların mezarlarının yerlerini belirten selveleri görünce Abdullah ağlamağa başladı. Eskiden maiyetini teşkil eden büyüklerle beraber peşinden gelen annesi Aya Sultan ona: "Er gibi koruyamadığın memleket için şimdiki gibi ağla!" demişti. Dağdan indiler ve Gırnata abediyen gözlerinin önünden silindi.

Hükümdarlarının akıbetini paylaşan İspanya Mağribileri Afrikada dağıldılar. Gomeles ve Zegri kabileleri menşeleri olan Fas krallığında, Vanega'larla Elâbbas'lar Oran'dan Cezayire kadar sahilde yerleştiler. İbni Sırac'lar ise Tunus civarında kaldılar. Kartaca harabelerinin karşısında bir kabile kuruldu. Bu kabile bugün dahi, Afrika Araplarından âdetlerinin inceliği ve kanunlarının yumuşaklığıyla ayırdedilebilir.

Bu aileler yeni vatanlarında, eski vatanlarının hâtralarını yaşattılar. "Gırnata cenneti" hafızlarından hâlâ silinmemiştir. Memedeki çocuklara anneleri bu cenneti anar, ninni yerine onları İbni Sırac'ın ve Zegri'lerin Vaktiyle saraylarda oturmuş olan bu ailenin kulübesi Mamelife dağının eteğindeki diğer göçmenlerin köyünde değildi. Bu kulübe, deniz kenarında, Kartaca harabelerinin karşısında, Saint Louis'in küller üzerinde öldüğü ve bugün bir Müslüman tekkesi görülen yerde kurulmuştu. Duvarlarında, mavi zemin üzerine bir şehri toprakla yıkan iki vahşi adamın resmedildiği, aslan derisinden kalkanlar asılıydı. Bu sembolün etrafında İbni Sırac'ın remzi olan şu kelimeler okunuyordu: "Bu nedir ki!" Mavi ve beyaz küçük bayraklarla süslü mızraklar, bornuzlar, satenden yırtmaçlı gömlekler, kalkanların yanına dizilmiş, hançerlerle palaların arasına parlıyordu.

Ötede beride zirhli eldivenler, mücevherlerle süslü gemler, gümüşten geniş üzüngüler, kınları prenseslerin eliyle işlenmiş uzun kılıçlar ve Yseult'lerin, Geniev- re'lerin, Oriane'ların vaktiyle yiğit şövalyelere taktıkları altın mahmuzlar asılıydı.

Masalarda, bu zafer ganimetleri arasında, sakin bir hayatın alametleri bulunuyordu. Bunlar Altın dağların tepelerinden ve Za'ra çöllерinden koparılmış bitkilerdi. Hatta birçokçu, Gırnata ovasından getirilmişti. Bu bitkilerin bazıları beden acılarına iyi gelir, daha başkalarının da ruh acılarına tesiri olduğu söylenirdi. İbni Sırac'lar bunlardan bilhassa beyhude dertleri teskinе yarayanları, çılgın hayalleri ve daima doğup daima inkisara uğrayan saadet ümitlerini dağıtanlara düşkündüleri. Ne yazık ki bu bitkilerin birbirlerine zat hassaları vardı. Çok kere bir vatan çiçeğinin kokusu, vatanlarından edilmiş bu asil insanlar bir nevi zehir tesiri yapardı.

Gırnata'nın zaftından beri yirmi yıl geçmişti. Bu kısa zamanda, on dört İbni Sırac yeni bir iklimin tesirine, göçebe hayatın arzularına ve hele insanı içten içe kemiren kedere kurban gitmişlerdi. Bu meşhur ailenin bütün ümidi tek bir vârişte toplanmıştı. Adı İbni Hamit olan bu genç, Zegri'ler tarafından Sultan El Fahime'yi baştan çarpmakla itham edilen bir İbni Sırac'ın ismini taşıyordu. Güzelligi, cesareti, nezaketi, eccadının aili- cenaplığının kendinde toplanmıştı. Yüzünde, mercek katlanmış fakâletini verdiği hafif bir hüznün ifadesiyle tatlı tatlı bir cazibe vardı. Babasını kaybettığı zaman henüz yirmi iki yaşındaydı. O zaman, gönlünün bir ihtiyacını tatmin etmek ve annesinden ihtimamla gızedildiği bir karan yerine getirmek için atalarının memleketini ziyarete karar vermişti.

Tunus'un bir iskelesinden gemiyi bindi. Müsait bir rüzgâr onu Carthage'ne ulaştırdı. Gemiden iner inmez Gırnata yolunu tuttu. Sierra-Nevada kayalıkları arasında ilağlık ot toplamağa gelen bir hekim olduğuna söylü-yordu. Uysal bir katır, onu vaktiyle İbni Sırac'ın azgın küheylanlar üstünde uçuğu memleketi doğru yavaş yavaş götürüyordu. Önde giden bir kılavuz, çingiraklarla ve renk renk yün püsküllerle süslü iki katır güdüyordu. İbni Hamit büyük fundaklıklar ve Murcia eyaletinin palmiye ormanları arasında geçti. Kocamış olan bu palmiyelerin altaları tarafından dikildiğine hükmetti ve yüreği burkuldu. Bir yanda Hristiyanlarla Mağribîler arasındaki savaş esnasında, bir nöbetçinin gözetleme yeri olan bir kule yükseliyordu, beri yanda, mimari tarzı Mağribîlere ait olan bir harabe görülmüyordu. Bütün bunlar İbni Sırac için ayrı birer ıstırap mevzuşuydu. Katırından iniyor, bitki aramak bahanesiyle bir an doya doya ağlayabilemek için bu yıkıntılar arasına saklanıyordu. Sonra, kervanın çingirak sesleriyle kılavuzun bir örnek türküünü dinleyip hülyalara dalarak yoluna devam ediyordu. Kılavuz katırını teşvik için onlara güzelim, yiğidim, diyor veya himbal, inatçı diye bağırarak paylıyordu. Uzun şarkısı ancak bu sözlerle bölünüyordu.

İşlenmemiş sapsarı ovalarda, bir çobanın sanki bir ordu sece edermiş gibi güttüğü koyunlar, tek tük yolcular, yolu şenlendireceğine daha izzisi, daha gamlı gösteriyordu. Bu yolcuların hepsinin belinde kılıçları vardı. Bir pelirine bürünmüşler, başlarına yüzlerini yarı örtten kenarları aşığı doğru kıvrık geniş şapkalar giymişlerdi. Geçerken İbni Hamit'e selâm veriyorlardı. O da onları bu asil selâmlarından yalnız Tanrı, Hazreti İsa ve şövalye sözlerini sezebiliyordu. Akşam olunca İbni Sırac hanırlarda, yabancıların arasında, onların say- gısız tecessüsleri ile taciz edilmeden oturabiliyordu. Kimse onunla konuşmuyordu. Sarığı, elbisesi, silâhları hiçbir alaka uyandırmıyordu. İspanya Mağribîlerinin güzelliklerini kaybetmeleri Tanrı'nın takdiri olduğu için İbni Hamit, bu vakur fâthilere saygı duymaktan kendini alamıyordu.

Yolculuğunun sonunda İbni Sırac daha şiddetli heyecanlara kapılacaktı. Gırnata, Sierra-Nevada dağları eteğinde, derin bir vâdinin aydırdığı iki yüksek tepede üzerinde kurulmuştu. Vâdinin dibinde ve tepelerin yamaçlarında yapılmış evler şehre, yarılmış bir nar şekli verdiği için ona bu isim verilmiştir. Birinin sularında altın zerreleri, ötekinkinde gümüş kumlar sürüklenen, Genil ve Duro isimli iki çay, tepelerin eteklerini yalar, sonra, birleşip Vega ismi verilen sevimli bir ovanın ortasında kıvrıla kıvrıla akar. Gırnata'nın eteklerindeki bu ova bağlarla, nar, incir, dut, portakal bahçeleriyle kaplıdır. Etrafını, şekli ve rengi çok güzel olan dağlar çevreler. Son derece berrak bir gök, temiz ve hoş bir hava, insanın içine öyle tatlı bir rehavet verir ki sadece geçip gitmekte olan yolcu bile bunun tesiri altında kalır. İnsana öyle gelir ki, eğer hakkı olmak için aşkın daima şân ve şerefe bağlı kalması gerekmeseydi bu memleketle aşk duyguların kahramanca ihtirasları boğardı.

İlk Gırnata evlerinin damlarını gördüğü zaman İbni Hamidin kalbini öyle şiddetle vurmaya başladı ki katırını durdurmağa mecbur oldu. Kollarını göğsünden kavuşturdu, gözlerini muaddes şehre dikerek sessiz ve hareketsiz kaldı. Kılavuz da durdu. İspanyollar yüksek duyguların kolayca sezerler, adam bu hâlden duyulanmış göründü; Mağribî'nin tekrar eski vatanını gördüğünü tahmin etti. Nihayet İbni Sırac şöyle başıyarak:

"Kılavuz, dedi, bahçin açık olsun! Benden hakikati söyle. Zira sen doğduğun gün, deniz dalgasızdı ve ay hilâl şekline giriyordu. Yeşil bir ormanın üzerinde yıldızlar gibi parlayan bu kuleler nedir?"

Kılavuz: "Elhamra" diye cevap verdi.

İbni Hamit: "Ya öbür tepenin üstündeki öteki saray?" diye sordu.

İspanyol: "Bu Cennetülârif'tir." dedi. Bu sarayda merisin ağaçları dikilmiş bir bahçe vardır. Burada Sultan El-Fahime ile İbni Sırac'ın birlikte yakalandığı rivayet olunur. Daha ötede görülen Elbeyza'dır. Daha yakınızdakiler de Al kuleler'dir."

Kılavuzun her sözü İbni Sırac'ın kalbini parçalıyordu. Atalarının anıtlarını tanımak için yabancılarla muhtaç olmak, aile ve dostlarının maziisini kaytsız kimselerin ağzından dinlemek ne acı şeydi. Kılavuz, İbni Hamid'in düşüncelerine son vererek: "Yürüyelim efendim, yürüyelim, Allahın takdiri böyle imiş. Cesaretiniz kırılmasın. Bugün bile I. François Madrid'imizde esir değil midir? Cenabıhak böyle takdir buyurmuş. Şapkasını eline alarak istavoz çıkardı. Sonra katırını dürttü, İbni Sırac da kendi katırını mahmuzlayarak "Böyle yazılmış" diye bağırdı. Sonra Gırnata'ya doğru inmeğe başladı.

## DÜNYA HALK MÜZİKLERİ



ZORAVAR CHAND MATUR (MUKESH)

1923 yılında Delhi'de dünyaya gelen "altın sesli adam" lakaplı sanatçı, Mukesh adıyla bilinir. Muhammed Rafi ve Kishore Kumar'la beraber Bollywood'un en ünlü playback şarkıcılarından biri olmuştur. 1950'li ve 1960'lı yıllarda Bollywood'un efsanevi aktörü ve yönetmeni Raj Kapoor'un filmlerinde söylediği şarkılarıyla ünlenen Mukesh, bunların içinde duyulmaya ünlü Awaara adlı filmde de sanatını icra etmiştir. Kariyeri boyunca onlarca sinema filmini seslendirmiş. 1974 yılında Uşşal Film Ödülleri en iyi playback şarkıcısı başta olmak üzere birçok ödüle nail olmuştur. Ölümünün ardından Raj Kapoor'un yalın ifadesi: "Sesimi kaybettim."

## MÜZİĞİ DİNLE



## HİNT MÜZİĞİ

Yüzyıllarca birikmiş mirası ve bugüne kadar kesintisiz gelen, Hintlilerin yaşam ve kültürünün her anında yer alan Hint müziği geleceği tüm Hindistan içinde yayındır. İlahilerin okunmasındaki disiplin müziğin gelişmesine de katkı sağlamış, insanların duyguları ve yerel kültürler müziği zenginleştirmiştir. Hint Müziği zaman içinde birçok ölçü, renk ve melodi kazanmıştır. Hint müziği eski dinlerin ve din dışı unsurların etkisiyle gelişmiş ve ortaya çıkmıştır. Bu süreç içinde etkilendiği halkların ve toplulukların en iyi ve yapısına uygun geleneklerini bünyesine alan bu tür, enstrümantal müzik, kutsal ilahiler, halk şarkıları ve pek çok Hint halkının geleneksel müziklerini içinde barındırdığı çok çeşitli bir müzik türü olarak tanımlanır.

## Avareyim (Awara Hoon)

Avareyim  
Avareyim  
Yoksa gökyüzünde bir yıldız gibi cennette miyim  
Avareyim  
Avareyim  
Yoksa gökyüzünde bir yıldız gibi cennette miyim  
Avareyim  
Ne elim var ne de barkım  
Bir sevdiğim yok  
Sevdiğim yok benim  
Bekleyim de yok bir yerde  
Bunların içinde duyulmaya ünlü Awaara adlı filmde de sanatını icra etmiştir.  
Kariyeri boyunca onlarca sinema filmini seslendirmiş. 1974 yılında Uşşal Film Ödülleri en iyi playback şarkıcısı başta olmak üzere birçok ödüle nail olmuştur. Ölümünün ardından Raj Kapoor'un yalın ifadesi: "Sesimi kaybettim."  
Ey dünya  
Kaderin cilvesi getirdi beni bu hale  
Avareyim  
Yoksa gökyüzünde bir yıldız gibi cennette miyim

Kaynak: Halkbank 80. Yıl Kitabı.



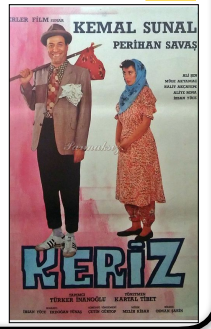
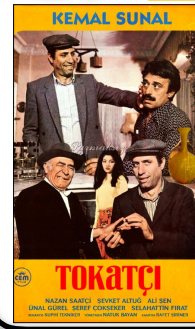
## sinema Yeşilçam Klasikleri

KEMAL SUNAL

1983

1976

1985



## Estetik ve Sanat FELSEFESİ

## TEZHİP & SANAT Türk Süsleme Sanatı

Tezhip Türk süsleme sanatlarından biridir. Kelime anlamı "Altınla Süslemek"tir. 18 ve 22 ay ezilmiş altın ve multelif renkler ile kitap ve levha gibi yazma eserlerin süslenmesidir. Bu sanat, sevgi, sabır, zevk ve zarafetin ortaya koyduğu eserler bütünüdür. Arapça tezhip; "altınlamak", "yaldızlama", "bezeme" anlamında kullanılmaktadır. Yazma kitapların sayfalarına, hat levhalarına, murakkalara, hatta tuğraların üst taraflarına altın tozu ve boya ile yapılan her türlü bezemelerdir. Sözcük yalnız altınla yapılan dışında, toprak boyalarla yapılan bezemeler için de kullanılır. Yalnız altınla yapılan tezhibe "halkari" denir. Tezhip yapan sanatçıya "müzehhib" tezhiplenmiş esere de "müzehheb" adı verilir.

